

whitepaper
regionaal kader v1.0

april 2024

Kind naar Gezonder Gewicht ketenaanpak

Doel van de ketenaanpak

Overgewicht en obesitas bij kinderen verminderen.

Leeswijzer

Je hebt de eerste versie van het regionale kader van de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht voor je. Dit regionale kader dient ter informatie, zodat je weet waar je rekening mee moet houden als je aan de slag wil met de ketenaanpak.

Zo kun je lezen welke afspraken er regionaal gemaakt worden, wat er lokaal afgesproken moet worden en ook waarom de ketenaanpak relevant is voor de doelgroep.

De inhoudsopgave rechts geeft je al een beetje een idee wat je kunt verwachten van deze whitepaper. Onder elk van de onderwerpen lees je meer.

Dit is een dynamisch document, waarbij je op knoppen en links kunt klikken om te navigeren.

Inhoud

Waarom werken we aan ketenaanpakken?

We bouwen verder aan een regio waarin inwoners gezond leven, zoveel als mogelijk regie voeren over de eigen gezondheid én zorgen voor elkaar. We investeren nú in een gezonde nieuwe generatie die later minder zorg nodig zal hebben.

Binnen het Integraal Zorg Akkoord (IZA), wordt sterk ingezet op het neerzetten van een sterke (lokale en regionale) Preventie Infrastructuur. Vandaar dat dit in het [Regioplan](#) is verwerkt, en we hierin het aanjagen van een gezamenlijke aanpak in 15 gemeenten rondom de 5 noodzakelijke ketenaanpakken, die landelijk zijn vastgelegd. **Kind naar Gezonder Gewicht** is één van deze ketenaanpakken.

We dragen met deze ketenaanpakken bij aan het realiseren van de volgende effecten/hogere doelen in de regio:

meer
gezondheid

lagere
zorgkosten

lagere
zorgvraag

verschuiven
zorg naar
sociaal domein

regionale
preventie
infrastructuur

Wat zijn de 5 ketenaanpakken?

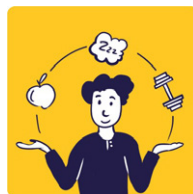
In onze regio zien we dat bestaande samenwerkingsverbanden, programma's en coalities al werken aan onderdelen die nodig zijn om de Preventie Infrastructuur goed neer te zetten. Om die reden grijpen we bestaande structuren aan, om te komen tot breed draagvlak in de regio en een samenhang van de verschillende initiatieven. De onderstaande vijf ketenaanpakken worden ingezet die bij gaan dragen aan de gezondheid en het welzijn van burgers in onze regio, **vanaf de eerste tot en met de laatste levensfase**:

Kansrijke
Start

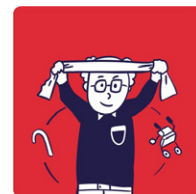
Kind naar
Gezonder Gewicht

Overgewicht en
Obesitas (GLI)

Welzijn
op Recept

Valpreventie

jong

oud

Wat houdt de ketenaanpak in?

Bij de netwerkaanpak Kind naar Gezonder Gewicht staan het kind en de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein centraal. Overgewicht of obesitas is aanleiding om in gesprek te gaan. Vanuit daar kijken we naar achterliggende oorzaken, de huidige situatie en ondersteuning van het kind en gezin. Vaak staan onderliggende problemen een gezonde leefstijl in de weg.

Impact ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht

Procesbegeleiding door een 'Centrale Zorgverlener' voor overgewicht.

Aandacht voor de aanpak voor achterliggende oorzaken/problemen. Met als doel: duurzame gezondere leefstijl.

Aandacht voor situatie van kind en gezin. Er wordt naar de gehele situatie gekeken.

bron afbeelding: kindnaargezonderegewicht.nl

Hoe bereiken we ons doel?

We hebben met elkaar een routekaart opgesteld met daarin de deadlines, en deliverables op lokaal en regionaal niveau voor het aankomende jaar. Het idee is dat we in parallel lokaal en regionaal gaan werken aan het ontwikkelen, implementeren en borgen van de ketenaanpakken door middel van een aantal kaders en een implementatieopzet voor iedere ketenaanpak per gemeente. Het programmateam heeft al een aantal stappen gezet, zoals het opstellen van stakeholderanalyses en het maken van klantroutes en een werkplan. **In dit document leggen we de regionale kaders (v1.0) verder vast.**

Lokaal

Regionaal

December 2024
• lokale samenwerkingsafspraken

Vanaf 2025
• doorontwikkeling

December 2024
• 5 regionale kaders (v2.0) op afsprakeniveau
• plan voor 2025

advies, verbinding, afstemming tussen regionaal en lokaal

April 2024
• 5 regionale kaders (v1.0) op procesniveau
• implementatieopzet per gemeente
• speeddates per gemeente

Gezamenlijke beeldvorming

Projectdefinities Ketenaanpakken

Werkplan met deliverables (concept)

Stakeholderanalyse

5 Klantroutes

Programmteam gevormd

Landelijk model ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht

Het [Landelijk model ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas](#) beschrijft een structuur om een lokale ketenaanpak voor deze kinderen met overgewicht of obesitas in te richten. Het model is gebaseerd op wetenschappelijke kennis én de praktijkervaringen van 8 'proeftuin' gemeenten. In de basis is deze aanpak gericht op kinderen van 2 t/m 16 jaar en hun gezinnen.

Complexiteit overgewicht en obesitas

Overgewicht en obesitas ontstaan meestal door een combinatie van factoren die elkaar kunnen versterken. Niet alleen leefstijlfactoren zijn hierbij van belang, maar ook psychische en sociale factoren (Campbell, 2016). Daarom ligt de noodzakelijke oplossing niet alleen in een andere leefstijl, zoals gezonde voeding, en genoeg bewegen en slapen. Ook is het belangrijk dat ouders bijvoorbeeld bij de opvoeding en op psychosociaal vlak worden ondersteund. Kortom, een brede blik met aandacht voor de vele verschillende kenmerken van het kind en het gezin is noodzakelijk.

De aanpak Kind naar Gezonder Gewicht kenmerkt zich door de nauwe samenwerking tussen professionals uit zowel het zorg- als sociaal domein. Het kind en het gezin staan hierin centraal. Eén centrale zorgverlener coördineert het begeleidingstraject en bouwt een vertrouwensband op met het kind en het gezin. Samen met andere professionals zet de centrale zorgverlener zich in om niet alleen de fysieke gezondheid van het kind te verbeteren, maar ook de mentale gezondheid en kwaliteit van leven op korte en lange termijn. Denk daarbij aan ondersteuning voor kind en gezin op het gebied van psychische of sociale problemen. Door de integrale samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein en de brede blik op overgewicht en obesitas vergt de aanpak een andere manier van denken en van werken van alle betrokken professionals.

bron afbeelding: kindnaargezonderegewicht.nl

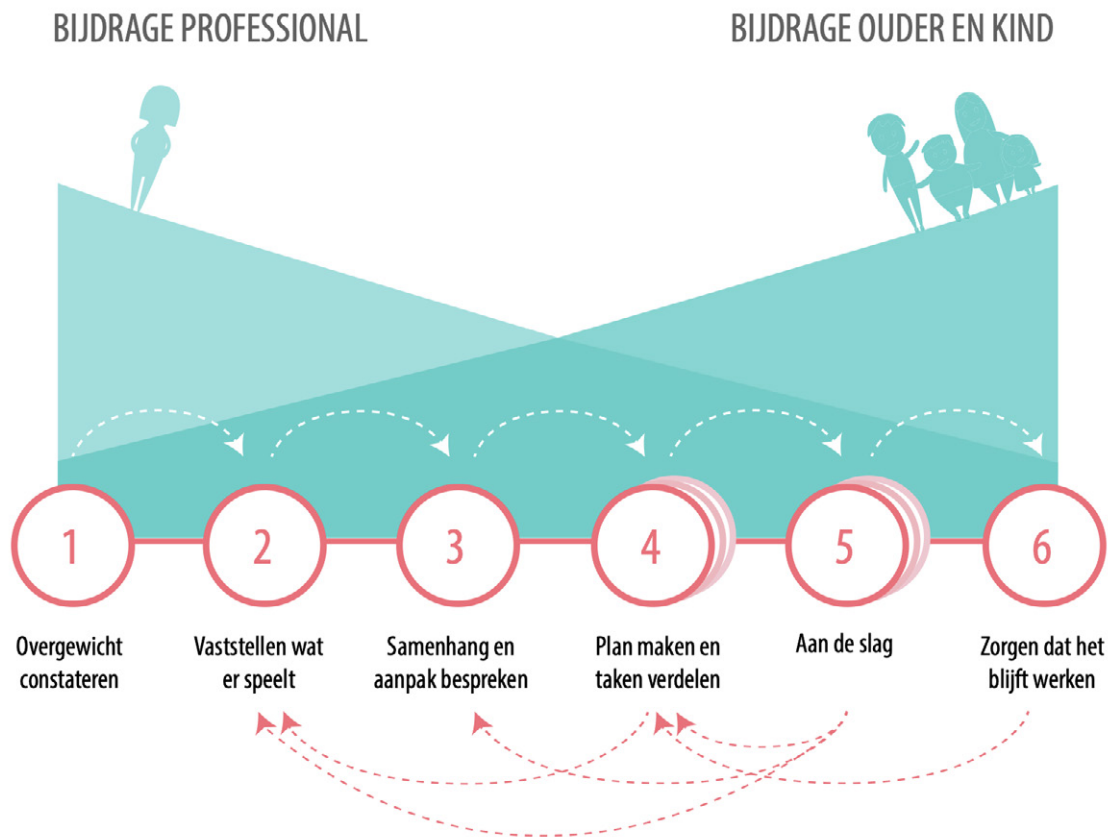
De centrale zorgverlener (CZV) heeft een cruciale rol bij de uitvoering van deze aanpak. Deze spin in het web is de vertrouwenspersoon van het kind en het gezin en aanspreekpunt van zowel hen als van de in het proces betrokken professionals. Na de constatering van het overgewicht, bij de start van het begeleidingstraject, brengt de centrale zorgverlener de biomedische, psychosociale en leefstijlfactoren in kaart die mogelijk van invloed zijn op het overgewicht van het kind. Samen met het kind en gezin maakt de centrale zorgverlener een plan voor een duurzame verandering die zorgt voor een verbetering in de leefstijl, fysieke gezondheid en kwaliteit van leven van het kind en gezin. Tijdens het begeleidingstraject wordt de verantwoordelijkheid van de centrale zorgverlener geleidelijk kleiner en die van kind en gezin groter.

Projectleiders

Het implementeren van een lokale variant van de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht vraagt om aansturing door een projectleider of coördinator. De projectleider is verantwoordelijk voor het samenbrengen van het netwerk van betrokken professionals om zo een aanpak in te voeren die aansluit bij de lokale context. De aanpak brengt een verandering in denken en doen met zich mee voor de betrokken partners op uitvoerend, management en bestuurlijk niveau. De projectleider gaat aan de slag met gedragsverandering en organisatieverandering bij de betrokken partners.

Het proces van de ketenaanpak ziet er als volgt uit:

bron afbeelding: kindnaargezonderegewicht.nl

De aanpak bestaat uit 6 stappen:

- 1. Constateren of een kind overgewicht heeft door het te meten en wegen gebeurt door daarvoor opgeleide BIG-professionals. Het signaleren op zicht kan door meer professionals gedaan worden en door ouder/kind zelf. Om definitief overgewicht te kunnen constateren moeten zij het kind doorverwijzen.**
- 2. Brede anamnese door Centrale Zorgverlener en hulpvraag in beeld krijgen. Eventueel extra lichamelijk onderzoek (laten) doen.**
- 3. De centrale zorgverlener stemt met kind en ouders af wat zij nodig hebben en wie daarbij kan helpen. Vaak wordt het overgewicht veroorzaakt door meerdere problemen op verschillende leefgebieden. Daarom is de inzet van professionals op psychosociaal en/of medisch gebied nodig.**
- 4. CZV maakt samen met ouder en kind een plan van aanpak dat aansluit bij hun leefwereld en situatie.**
- 5. Kind en ouder gaan aan de slag met het plan van aanpak. Hierbij krijgen ze hulp/ondersteuning van professionals met wie in een eerdere processtap is afgesproken dat zij betrokken worden bij de aanpak. De CZV monitort de voortgang en stelt zo nodig bij.**
- 6. Alle betrokkenen streven naar voldoende zelfstandigheid bij kind en gezin. Via een overgangsfase gaan zij van ondersteuning naar zelfstandigheid.**

Ten behoeve van de regionale implementatie in Eindhoven-De Kempen hebben we met name de tussenstappen, zoals i.e.: registratie, doorverwijzing en de rol van de centrale zorgverlener uitgewerkt in een [tabel](#).

Proeftuin

In de periode 2016-2018 heeft Care for Obesity (C4O) met behulp van financiering van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en in samenwerking met de acht proeftuingemeenten het landelijk model 'Ketenaanpak overgewicht en obesitas bij kinderen' ontwikkeld. Het model beschrijft hoe professionals een aanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas kunnen inrichten, welke onderliggende visie daarbij hoort en wat deze visie vraagt van professionals.

[> Meer lezen over landelijk model](#)

Praktijkvoorbeelden

Het regionaal kader is gebaseerd op het landelijk model, en een aantal aanvullende praktijkvoorbeelden zoals hieronder omschreven:

Regio Hart voor Brabant

De gemeente 's-Hertogenbosch en gemeente Oss deden mee in de proeftuin. De GGD Hart voor Brabant wil deze aanpak de komende jaren verder uitrollen in zijn werkgebied. Momenteel werkt deze regio onder andere aan het door ontwikkelen van de samenwerking met het [leefstijlloket in het Jeroen Bosch Ziekenhuis](#).

[> Meer lezen over dit voorbeeld](#)

	Uitvoerende professional	Benodigde Inzet
Centrale Zorgverlener	JGZ verpleegkundige	Uitvoering: 30u per jaar + 10u per traject per jaar Opleidingskosten + 45 uur (opleidingsuren) (Scholing NSPOH, 5 lesdagen)
Projectleider KnGG	GGD projectleider	4 uur per week
Regionale Programma coördinator	GGD regiocoördinator	32 uur per week (16 uur Midden Brabant + 16 uur Brabant Noord)

Regio West-Brabant

De 16 gemeenten in West-Brabant zijn vanaf oktober 2023 gestart met het inrichten van een regionale preventie-infrastructuur op de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht. Eerder was gemeente Roosendaal al gestart met het aanstellen van een lokale projectleider. Voor efficiëntie en slagvaardigheid hanteren zij zoveel mogelijk als uitgangspunt: regionaal waar het kan, lokaal waar nodig. Zij lopen een paar stappen op regio Brabant-Zuidoost voor uit en starten nu met het aanstellen van CZV'ers en projectleiders.

[> Meer lezen over dit voorbeeld](#)

	Uitvoerende professional	Benodigde Inzet
Centrale Zorgverlener	JGZ verpleegkundige	2 CZV'ers per gemeente, ieder 8 uur
Projectleider KnGG	GGD projectleider	8 uur per gemeente
Regionale Programma coördinator	GGD regiocoördinator	24 uur per week

Provincie Limburg

Sinds 2020 werken diverse partners in provincie Limburg samen om vorm te geven aan een netwerkaanpak voor kinderen met overgewicht & obesitas. Het resultaat van deze samenwerking is Keigezond Limburg! Dit is gestart in de vijf centrumgemeenten, namelijk Heerlen, Maastricht, Roermond, Sittard-Geleen en Venlo. Zodra alle benodigde randvoorwaarden lokaal georganiseerd zijn zullen de andere Limburgse gemeenten inhaken op de provinciaal georganiseerde basis- en infrastructuur.

[> Meer lezen over dit voorbeeld](#)

	Uitvoerende professional	Benodigde Inzet
Centrale Zorgverlener	JGZ verpleegkundige, die ook kinder-GLI uitvoert	20 uur per casus verspreid over 3 jaar (inclusief GLI traject)
Projectleider KnGG	Lokale projectleider vanuit een door de gemeente aangewezen partij en een vertegenwoordiger van de JGZ organisatie	lokaal te bepalen
Regionale Programma coördinator	Regionaal projectleiderschap GGD Zuid Limburg	0.5FTE
	Regionaal projectleiderschap bij een nog aan te wijzen partij in Noorden Midden Limburg	0.5FTE

Scenario's Regio Eindhoven - De Kempen

Als onderdeel van dit regionale kader hebben we - als eerste voorstel - een aantal scenario's uitgewerkt voor de regio. Scenario A volgt het advies landelijk model, voor scenario B en C hebben we een variant opgesteld met de werkgroep, zodat gemeentes kunnen kiezen.

	Uitvoerende professional	Scenario A (Advies landelijk model)	Scenario B	Scenario C
Centrale Zorgverlener	Advies: Jeugdverpleegkundige > toelichting Variant: Welzijnswerker (in combinatie met jeugdverpleegkundige)	2 CZV'ers per gemeente, ieder minimaal 8 uur per week. In deze aantallen kun je vaardigheden voldoende inzetten en is aanpak minder kwetsbaar.	2 CZV'ers per cluster van gemeenten (2 á 3 gemeenten samen) afhankelijk qua grootte, minimaal 8 uur/week per CZV'er	CZV'er inzetten op basis van casuïstiek. Bijv. 3% van alle kinderen met overgewicht/obesitas helpen. CZV'er krijgt 30 uur per jaar + 10 uur per traject per jaar
Lokale coördinator / projectleider KnGG	Bij GGD of andere partij (bijv. JOGG regisseur, GALA coördinator) Als aanvullende taak bij CZV'er (in combinatie met behoud van regionale coordinatie)	1 projectleider per gemeente voor 4 uur in de week	1 projectleider per cluster van gemeenten, voor x uur in de week	1 projectleider per gemeente of cluster kluster van gemeente voor x uur in de week
Regionale projectleider	Regionaal projectleiderschap GGD Zuid Limburg Regionaal projectleiderschap bij een nog aan te wijzen partij in Noorden Midden Limburg	Bij GGD belegd in 2024, geen afspraken over evt. vervolg	Bij GGD belegd in 2024, geen afspraken over evt. vervolg	Bij GGD belegd in 2024, geen afspraken over evt. vervolg

Welke afspraken moeten we nog maken?

Het volgende overzicht laat zien welke afspraken er regionaal zijn en welke lokaal gemaakt moeten worden:

Processtap- pen	Signaleren en toeleiding naar CZV		Begeleiding door Centrale Zorgverlener (CZV)			Aanvullende ondersteuning door werknets		Afronding traject	
	Signaleren (d.m.v. meten en wegen) door zorgprofessionals	Hetzelfde digitale doorverwijssysteem	Professional aangesteld als CZV	Opleiding en kwaliteit CZV	Registratie van gegevens	Samenwerking met hulpverleners en/of zorg aanbieders	GLI voor kinderen	Terugkoppeling vanuit werknets naar CZV	Afronden begeleiding CZV
Regionale afspraken	<p>We spreken af wie (vroegtijdig) signaleert.</p> <p>Zorg voor benodigde bekendheid van de ketenaanpak.</p>	<p>We spreken af hoe wordt doorverwezen naar de CZV. Veilige mail is voorlopig de meest passende optie.</p>	<p>De CZV'er is geen nieuwe functie in de regio. Het wordt gezien als een rol die belegd wordt bij enkele medewerkers van een van een bestaande organisaties in de gemeente die voldoen aan het landelijk profiel.</p>	<p>De aangestelde CZV'ers hebben allemaal de opleiding tot CZV'er gevolgd bij NSPOH of YCND.</p> <p>De CZV'ers nemen deel aan 4 regionale intervisiebijeenkomsten per jaar.</p>	<p>Toestemming patiënt volgens AVG-richtlijnen wordt geborgd.</p> <p>De juiste gegevens kunnen geregistreerd worden voor begeleiding en doorverwijzing.</p> <p>De juiste gegevens worden geregistreerd voor declaratie zorgverzekeraar.</p> <p>De juiste gegevens worden geregistreerd voor monitoring.</p>	<p>Afspraken over toeleiding naar regionale partijen zoals kinderartsen, welzijnswerk, verslavingspreventie, huisartsenkoepels.</p> <p>Er worden afspraken gemaakt over de samenwerking in de keten.</p>	<p>Inkoop en contractering van voldoende en passend aanbod van GLI-programma's voor kinderen.</p> <p>Hierin is samenwerking mogelijk met de GLI voor volwassenen.</p>	<p>Er worden afspraken gemaakt over hoe wordt teruggekoppeld aan de CZV door professionals in het werknets.</p>	<p>In deze laatste stap streven alle betrokkenen naar voldoende zelfstandigheid bij kind en gezin. Via een overgangsfase gaan zij van lichte ondersteuning naar zelfstandigheid. Er worden afspraken gemaakt wat nog nodig is en de begeleiding door CZV wordt afgerond.</p>
Lokale afspraken	<p>Zorg voor benodigde bekendheid van de ketenaanpak bij lokale professionals binnen het zorgdomein.</p>			<p>Verbinding tussen CZV'ers en lokale samenwerkingen of overlegstructuren (samenwerking met andere ketenaanpakken mogelijk).</p>	<p>Lokale behoeftes voor registratie of monitoring opnemen in registratiesysteem.</p>	<p>Voldoende aanbod in het sociaal domein: Schuld-hulpverlening, Opvoedondersteuning, Sport- en bewegen, Activiteiten op het gebied van gezonde voeding, Activiteiten op sociaal-emotionele ontwikkeling.</p>	<p>Stimuleer samenwerking tussen GLI aanbieders en het lokale werknets, en in ieder geval de buurt-sportcoach.</p>	<p>Er worden afspraken gemaakt over hoe wordt teruggekoppeld aan de CZV door professionals in het werknets.</p>	

Pluselementen en randvoorwaarden

Vanuit de verschillende use cases zijn er diverse '**pluselementen**' benoemd in de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht. Deze pluselementen zijn optioneel en kan iedere gemeente naar wens inzetten om lokaal de ketenaanpak te versterken. Dit kan zijn omdat er bijvoorbeeld een extra wens is om een bepaalde doelgroep (bijvoorbeeld de doelgroep jeugd) te bedienen, of omdat er simpelweg al elementen in de gemeente aanwezig zijn, zoals een loket of een andere doorverwijsfunctie. Hiernaast zijn er ook een aantal **randvoorwaarden** opgesteld voor de ketenaanpak, waar iedere gemeente rekening mee dient te houden bij implementatie.

Pluselementen	Signaleren op zicht door niet zorg-professionals (bijv. onderwijs of combinatiefunctionarissen en verwijzen naar CZV)	Ouder/kind kan zichzelf aanmelden bij centrale zorgverlener	Samenwerking met hulpverleners en/of zorg aanbieders buiten regio (relevant voor grensgemeentes)	Het gesprek over overgewicht makkelijk maken voor professionals
links				Bijv. door gebruik te maken van materialen die er zijn, zoals de e-learning 'praten over gewicht' .

Randvoorwaarden	Structurele afstemming tussen betrokkenen	Structurele bekostiging KnGG	Regionale coördinator	Lokale coördinator of projectleider	Afspraken over monitoring en evaluatie
Regionale afspraken	Bijv. kerngroep of klankbordgroep. (Mogelijk in samenwerking met GLI ketenaanpak).	Coördinatie/projectleidingskosten. Opleidingskosten CZV'ers. Uitvoeringsuren door CZV'ers. GLI aanbod.	Afspraken over taken regionale coördinator (vanaf 2025).	Afspraken over taken lokale coördinator. Afspraken over werkgebied van lokale coördinator.	Periodieke monitoring en evaluatie, in afstemming met/aanvulling op landelijke monitoring.
Lokale afspraken	Lokale afstemming. Maak gebruik van lokale samenwerkingsverbanden. Mogelijk in samenwerking met andere ketenaanpakken.	Lokaal aanbod sociaal domein		Aanstellen lokale coördinator. Samenwerking mogelijk met coördinatoren andere ketenaanpakken, zoals GLI en WoR.	Op lokaal niveau wordt de JOGG/ KnGG monitor afgenomen.

Kansen voor de ketenaanpak

Bepaalde delen van de ketenaanpak voor ondersteuning en zorg voor kinderen met overgewicht of obesitas, worden per 1 januari 2024 vergoed vanuit het basispakket van de zorgverzekering. De onderdelen die onder het sociale domein vallen, niet. Lees hier meer over via: [JOGG KNKG Implementatie](#). Momenteel lopen er onderhandelingen over de vergoeding in 2025, deze volgen we op de voet.

Resultaat van ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht

Kinderen en hun families ondergaan duurzame gedragsverandering naar een gezonde leefstijl, met een gezond gewicht.

Vervolgstappen

Regionaal zetten we de nodige stappen om de ketenaanpak verder te brengen. Maar dat kunnen we natuurlijk niet zonder jouw hulp. In onze aanpak nemen we dan ook de tijd om jouw input als ambtenaar of zorg- en welzijnsprofessional op diverse manieren mee te nemen. Hierin vinden we ook de input van de inwoner enorm belangrijk. Daarom zijn er diverse sessies en gesprekken die ook met de doelgroep zelf zullen plaatsvinden ingepland. We zullen de resultaten van deze bijeenkomsten delen. Ga je lokaal aan de slag met de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht? Wij helpen je om de eerste lokale kaders op te stellen en stappen te zetten.

Save the date

Meedenksessies

28 mei 2024

met alle zorg- en welzijn-professionals

6 juni 2024

met alle gemeenten

Meer weten over Kind naar Gezonder Gewicht?

Neem contact op met één van de professionals uit de werkgroep.

**Marijke
de Kroes**

m.de.kroes@GGDBZO.nl

Projectleider

**Ilse
Knoops**

i.knoops@GGDBZO.nl

Projectleider

**Marloes
Margy**

m.margy@oirschot.nl

**Berdien
Verhagen**

b.verhagen@eindhoven.nl